

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ ЯК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма «Культурологія»

Спеціальність 034 «Культурологія»

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Кваліфікація – Доктор філософії з культурології

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від “4” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Композиторська творчість як феномен культури
Викладачі	Черепанин Мирон Васильович
Контактний телефон викладача	095.640.40.15.
Е-mail викладача	duetconcertino@ukr.net myron.cherepanyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна, вечірня, заочна
Обсяг дисципліни	90 годин 3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу, у т. ч. онлайн (скайп)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Композиторська творчість як феномен культури» забезпечує процес музично-педагогічної освіти аспіранта як митця вищого рівня майстерності в галузі культурології; формує його професійний розвиток, який є необхідним для майбутньої успішної самореалізації за спеціальністю. Курс дисципліни відображає творчий потенціал композитора в системі розвитку музичного мистецтва і культури, передбачає актуалізацію та певну інтеграцію професійних знань і комплексний розвиток виконавських вмінь та навичок аспіранта, необхідних для набуття знань з психології композиторської творчості та сучасних досягнень сучасного музичного мистецтва.</p> <p>Зміст дисципліни полягає в ознайомленні майбутніх фахівців з основами композиторської творчості; формуванні широкого художньо-мистецького світогляду; забезпеченні професійної підготовки, необхідної для практичної культурологічної діяльності .</p> <p>Тип Дисципліни вибіркової частини</p> <p>Термін навчання. II рік, III семестр (другий курс аспірантури, третій семестр, 19 тижнів)</p> <p>Кількість кредитів. 3,0 кредити, загальна кількість годин: 90 (30 – аудиторна робота, 60 – самостійна робота, 20 лекцій, 10 практичних)</p> <p>Викладацький склад. Черепанин М. В. – доктор мистецтвознавства, професор</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою та предметом навчальної дисципліни «Композиторська творчість як феномен культури» є вивчення основних етапів становлення музиканта як композитора та його вплив на культуротворчі процеси, що відбуваються в Україні та світі.</p> <p>Основне завдання дисципліни «Композиторська творчість як феномен культури» полягає у підготовці аспіранта до майбутньої професійної діяльності, розвиток навиків аналізу тенденцій розвитку музичної культури (в Україні й світі) і, зокрема, її складової – композиторської творчості, орієнтується у творах різноманітних стилів і жанрів, прагне реалізувати свій творчий потенціал у організаційній, експертній, педагогічній діяльності.</p>	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, ціннісно-світоглядно усвідомлювати їх, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності культуролога-дослідника, культуролога-практика.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері музичного мистецтва на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті

Фахові компетентності:

СК01. Здатність ініціювати, планувати, організувати та здійснювати оригінальні наукові дослідження актуальних проблем у сфері музичного мистецтва, досягати наукових результатів, які створюють нові знання і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях.

СК02. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері музичного мистецтва, інтегрувати знання з різних галузей, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в освітній та науковій діяльності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК06. Здатність застосовувати новітні музикознавчі концепції, а також аналізувати, оцінювати та прогнозувати культурні явища і процеси.

СК07. Здатність усно і письмово обговорювати результати досліджень українською мовою та мовою країн Європейського Союзу.

СК08. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері мистецтва та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.

5. Організація навчання

Обсяг курсу для очної форми навчання

Вид заняття	Загальна кількість годин - 90 год
Лекційні	20 академічних годин
Практичні	10 академічних годин
Самостійна робота	60 академічних годин

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III семестр	034 Культурологія	II	Вибіркова компонента

5. Організація навчання

Обсяг курсу

Загальна кількість годин – 90

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	Стац. – 20; Заочн.- 6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	Стац. – 10; Заочн. - 2
самостійна робота	Стац. – 60; Заочн. - 82

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	034 Культурологія	II	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	Заняття практичне	сам. роб
Тема 1. Композиторська творчість у культурі: історико-стильові детермінанти.	2	1	6
Тема 2..Жанрова парадигма композиторської творчості.	2	1	6
Тема 3. Національна мова композиторської творчості.	2	1	6
Тема 4. Талант і творчий процес композитора: від задуму до виконання.	2	1	6
Тема 5. Специфіка творчості композитора в системі сучасної культури.	2	1	6

Тема 6. Композиторські техніки XX – XXI ст.	2	1	6
Тема 7. Національна і культурна ідентифікація композитора і його творчості	2	1	6
Тема 8. Особливості композиторської творчості митців української діаспори	2	1	6
Тема 9. Композиторська школа Галичини.	2	1	6
Тема 10. Композитори сучасного Прикарпаття	2	1	6
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Перевірка знань проводиться у вигляді теоретичних відповідей на практичних заняттях та виконаних письмових індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів – 100.
Загальна система оцінювання курсу	90-100 балів (А «Зараховано») отримує аспірант, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював рекомендовану літературу. 80–89 балів (В «Зараховано») отримує аспірант, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював більшість рекомендованої літератури. 70–79 балів (С «Зараховано») отримує аспірант, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював значну кількість рекомендованої літератури. 60–69 балів (D «Зараховано») отримує аспірант, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював половину рекомендованої літератури. 50–59 балів (Е «Зараховано») отримує аспірант, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання при усному опитуванні, опрацював третину рекомендованої літератури. 26–49 балів (FX не зараховано з можливістю повторного складання) отримує аспірант, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання усного опитування, опрацював малу кількість рекомендованої літератури.

	0-25 балів (F не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) отримує аспірант, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання усного опитування, не опрацював рекомендованої літератури.
Умови допуску до підсумкового контролю	Опрацювання рекомендованої літератури. Виконання письмових контрольних робіт Усні відповіді на практичних заняттях.
Підсумковий контроль	<i>Форма контролю - залік; форма здачі (комбінована); розподіл балів за завдання:</i> Виконання письмових контрольних робіт – 25 балів Усні відповіді на практичних заняттях – 25 балів Усна відповідь на заліку – 50 балів

7. Політика навчальної дисципліни

Відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «доктор філософії» програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення восьмого (8) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#n5>), за яким особа, яка завершила навчання на ОП третього рівня вищої освіти повинна мати здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну добросовісність, послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Результатом навчання повинна бути здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

У взаємовідносинах викладач та аспіранти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року. Тому, політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити аспірантам здобуття знань, умінь та розуміння, що відносяться до галузі мистецької освіти, що дасть їм можливість виконувати свою роботу самостійно. Акцентується увага на забезпеченні підготовки професійних здібностей щодо самоорганізації, вміння самонавчатись, розвинути аналітичне мислення, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати оцінювання та забезпечення якості виконаних робіт разом з вільним володінням іноземними мовами.

Академічна добросовісність: для запобігання академічному плагіату здійснюється перевірка письмових робіт на плагіат; стимулюється участь у вебінарах про дотримання академічної добросовісності. Очікується, що здобувачі наукового ступеня доктора філософії будуть дотримуватися принципів академічної добросовісності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічного плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Неформальна освіта: регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Відвідування занять Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають аудиторні заняття курсу. Пропуски аудиторних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.

8. Рекомендована література

1. Баланко О. Українська камерно-вокальна музика кінця ХХ – початку ХХІ століття як виконавський феномен: автореф. дис. ... канд. мист-ва. Одеса, 2017.
2. Берегова О. Постмодернізм в українській камерній музиці 80–90-х років ХХ сторіччя. Київ: Видавництво НПУ, 1999. 141 с.
3. Берегова О. Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80–90-х років ХХ ст. : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. 197 с.
4. Білозуб Л. М. Національний дискурс сучасної музичної культури: (в контексті вітчизняної композиторської школи) : дис. ... канд. мистецтвознавства. К., 2013.
5. Борисенко М. Жанр транскрипції в системі індивідуального композиторського стилю: автореф. дис. ... канд. мистецтв. Х.: ХДУМ, 2005. 17 с.
6. Вишинський В. Симфонізм Д. Шостаковича і Г. Малера: рух як структуруючий та музично-драматургічний фактор: автореф. дис. ... канд. мист-ва. К., 2012.
7. Герасимова-Персидская Н. Партеcный концерт в истории музыкальной культуры. М., 1983.
8. Герасимова-Персидська Н. Нове в музичному хронотопі кінця тисячоліття. *Українське музикознавство*. Вип. 28. Київ, 1998. С. 32–39.
9. Гордійчук М.М. На музичних дорогах: Статті та рец. К.: Муз.Україна, 1973. 306 с.
10. Городецький А. Європейське альтове мистецтво першої половини ХХ століття: виконавська практика та композиторська творчість: автореф. дис. ... канд. мист-ва. К., 2019.
11. Громченко В. Духовне соло в європейській академічній композиторській та виконавській творчості ХХ – початку ХХІ століття (тенденції розвитку, специфіка, систематика): автореф. дис. ... доктора мист-ва. К., 2020.
12. Дубка О. Соната для тромбона у творчості зарубіжних та українських композиторів ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мист-ва. К., 2020.
13. Жукова Н. Інтерпретація як компонент музичної творчості: естетичний аспект: автореф. дис. ... канд. філос. наук. К.: КНУ, 2003. 14 с.
14. Історія української культури / за загал. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. 656 с.
15. Історія української дожовтневої музики / заг. ред. та упоряд. О. Я. Шреер-Ткаченко. К., 1969.
16. Каблова Т. Золотий перетин як композиційний принцип транс мірності в українській музичній культурі (остання третина ХХ століття): автореф. ... канд. мист-ва. К., 2014.
17. Козаренко О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку: автореф. дис. ... док. мистецтвознавства: спец. 17. 00. 03. К., 2001. 36 с.
18. Коновалова І. Жанр обробки как явление художественной интерпретации в музыке. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*: зб. наук. пр. вузів худож.- буд. профілю України і Росії. Х.: ХДАДМ, 2003/2004. № 5/6, 3/4. С. 48-51.
19. Королюк Н. І. Маленькі історії про українських композиторів ХVІІІ – ХХ ст.: літературно-художнє видання. К.: Журнал «Радуга», 1998. 189 с.

20. Котляревская Е. Вариативный потенциал музыкального произведения: культурологический аспект интерпретирования: дис... канд. искусствоведения. К., 1996. 196 с.
21. Луніна Г. Сергій Зажитко: «Для мене сміх – річ досить серйозна». *Музика*. 2014. № 4. С. 28–33.
22. Малий Д. Специфіка композиторського мислення в музиці останньої третини ХХ – початку ХХІ століть.: автореф. дис. ... канд. мист-ва. Харків, 2018.
23. Москаленко В. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа): монография. К., 1994. 157 с.
24. Москаленко В. Теоретический и методический аспекты музыкальной интерпретации: дис... докт. искусствоведения. К., 1994. 212 с. 4.
25. Полибина И. Вербальные описания как форма объективации музыкального произведения: дис... канд. искусствоведения: 17.00.03 / Национальная музыкальная академия Украины им. П. И. Чайковского. К., 1996. 122 с.
26. Ровенко Н. Фортепіанна творчість українських композиторів у контекстрі розвитку музичної культури України (80–90-ті роки ХХ століття): монографія. Миколаїв, 2018. 240 с.
27. Романюк Л., Черепанин М. Музичне і театральне життя Станіславова.(друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.): монографія. Івано-Франківськ, 2016. 508 с.
28. Рудницька О. П. Сприйняття музики і педагогічна культура вчителя. К.: КДПІ, 1992. 96 с.
29. Северинова М. Художньо-світоглядні традиції у творчості українських композиторів 80–90-х років ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства, К., 2002.
30. Соломонова О. Типологія музыкальной пародии. *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. Вип. 80. Київ, 2009. С. 193–206.
31. Степурко В. Вияви мистецької інтроверсії у творчості композиторів України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мист-ва. К., 2017.
32. Тилик І. В. Творчість Артемія Веделя в контекстрі культурномистецького і духовного життя України другої половини ХVІІІ ст.: дис. ... канд. мистецтвознавства. К., 2013.
33. Чучман В. Творча спадщина Євгена Вахняка в хоровій традиції Галичини: автореф. дис. ... канд. мист-ва. Івано-Франківськ, 2019.
34. Шреєр-Ткаченко О. Я. Історія української музики. Ч. І. К., 1980.
35. Ярошенко І. В. Музично-просвітницька діяльність А. Кушніренка в контекстрі розвитку професійно-хорового виконавства на Буковині: автореф. дис... канд. мистецтв. К., 2005. 20 с.

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. www.uk.wikipedia.org Україномовна версія он-лайн енциклопедія «Вікіпедія»
3. <http://libportal.org.ua/> Бібліотечний інформаційно-освітній портал
4. <http://elib.nplu.org/project.html> Культура України. Електронна бібліотека
5. http://1941-1945.at.ua/photo/kartiny_o_vojne/kartina013/11-0-1503
6. www.artsait.ru/art/v/vasnecov/main.htm
7. www.tretyakovgallery.ru/ru/calendar/.../exhibitions3112/
8. vrubel-world.ru/vrubel-art.php
9. www.art-portrets.ru/hudojniki_peredvijniki.html
10. gallerix.ru/album/200-Russian
11. lib.antyat.ru/ethnos/ukraine/74-culture-painting.html
12. tphv.ru/ukraine.php
13. znaimo.com.ua/Чюрльоніс_Мікалоюс_Константінас
14. gallery.crimea.ua/ru/painters.php?p=101
15. art-pics.ru/
16. www.biografguru.ru/by/muzikant/7q=9&psn=82
17. www.olofmp3.ru/.../10-kompozitorov-kotoryh-Vy-dolzhen-znaty.html
18. www.rodon.org/mus/classic.htm

Викладач

М. В. Черепанин